

ІВАНО-ФРАНКОВЕ (до 1944 — Янів, 1944–65 — Івана Франка) — селище міського типу Яворівського району **Львівської області**. Центр селищ. ради, якій підпорядк. села Верещиця та Лелехівка. Знаходиться на р. **Верещиця** (притока **Дністра**), за 18 км від райцентру. Є оз. Янівський Став. Площа 1,98 км². Насел. 5083 особи (2001, складає 113,7 % до 1989), переважно українці. Залізнична ст. Янів-Львівський. Уперше згадується під 1611 у грамоті польс. короля Сигізмунда III Ваза. За нею шляхтичу Яну Свошовському дозволялося заснувати містечко побл. королів. с. Залісся (мало також назву Деревач, уперше зустрічається у документах 1370; нині у межах Івано-Франківська). Писемні джерела зберегли й дату утворення Янів. Ставу — 1407 король Ягайло надав В. Мошенцю право на відлов риби побл. с. Мальчиці (нині Яворів. р-ну), за що він мав своїм коштом спорудити у Заліссі став і запустити рибу. У 1-й пол. 17 ст. Янів отримав Магдебур. право (свідчать підтвердження 1634 і 1649), після чого почав інтенсивно розвиватися й згодом став знач. торг. центром. У ньому проводили 2 базари на тиждень та 2 ярмарки на рік. 1630 в Янові засн. православне братство. Жит. брали участь у Визв. війні під проводом Б. Хмельницького. Козац. війська тут побували двічі — 1648 і 1655. Упродовж 2-ї пол. 17 ст. через тривалі воєнні дії містечко занепало та втратило роль торг. центру. 1693 король Ян III Собеський підтвердив старі привілеї Янова і дозволив заснувати шевський цех. Після 1-го поділу Польщі 1772 — у межах кордонів Австрії (від 1867 — Австро-Угорщина). Від 1784

— у держ. власності. Протягом остан. чв. 18 ст. тут зросла частка євр. насел. від 25 до 60 %. У 19 ст. Янів був невеликим містечком, насел. якого здебільшого займалося кустар. промислами та дріб. торгівлею. 1798 відкрито початк. школу (від 1895 — 4-класна). Прокладення 1895 залізниці Львів-Янів сприяло його розвитку. Наприкінці 19 ст. у м-ку нараховувалося 385 будинків, мешкало 2954 особи. На поч. 20 ст. тут діяли м'ясоковбас. цех, млин, лісопил. завод, 5 медоварень, майстерні 8-ми бондарів, 6-ти чоботарів, декілька шевців, низка деревооброб. майстерень та маслоробень. Під час 1-ї світової війни у вересні 1914 та 1915 побл. м-ка відбувалися кровопролитні бої. Наприкінці 1920-х — на поч. 30-х рр. багато мешканців Янова виїхало до більш розвинутих міст Зх. України або за кордон. 1920–39 — у межах кордонів Польщі, входив до Грудек-Ягеллон. пов. Львів. воєводства. У 1920-х рр. тут було 302 будинки, мешкало 1,8 тис. осіб. Від 1939 — у складі УРСР. Від 1940 — смт. 1940–62 — райцентр. Від 28 червня 1941 до 25 липня 1944 — під нім.-фашист. окупацією. Нині у Ів.-Ф. працюють ВАТи — «Львів. облрибкомбінат», «Явір», ТОВи — «Брама», «Ефект», «Владар», «Беркут», лісокомбінат. Функціонують заг.-осв. школа, ПТУ, 2 дитсадки; лікарня. Реліг. громади: РКЦ (костел Св. Трійці, 1614), УГКЦ (церква Вознесіння Господнього, 1831), УПЦ КП (церква св. Володимира, 1998). Побл. смт розташ. заповідник *Розточчя* та частина *Яворівського національного природного парку*. Встановлено пам'ятник УСС та воякам УПА. Збереглися поховання австр. вояків, які загинули під час 1-ї світової війни. Серед видат. уродженців — польс. соціолог, полоніст, історик *П. Рибіцький*, художники *І. Скобало* та *Б. Сойка*.

Рекомендована література

1. Лаба В. Історія містечка Янів від найдавніших часів до 1939 року (та штрихи до історії села Лелехівка). Л., 2000.

В. Й. Литвинов

Бібліографічний опис:

Івано-Франкове / В. Й. Литвинов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-13436>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).